

Van de redactie

L. Hoffman

In deze tweede aflevering van het gedigitaliseerde *Tijdschrift voor Openbare Financiën* wordt uitvoerig aandacht besteed aan de eerste begroting van het Kabinet-Balkenende IV.

De Kam bespreekt het in de *Miljoenennota 2008* gepresenteerde beeld van de Nederlandse economie en van de overheidsfinanciën. Hij zet vraagtekens bij de 'hardheid' van sommige aangekondigde ombuigingen en bij enkele beleidsprioriteiten van het kabinet. Het uitgestippelde beleid heeft beperkte gevolgen voor de inkomensverdeling, ook al heeft een deel van de oppositie geageerd tegen het vermeende nivellerende karakter van de kabinetsplannen.

Goudswaard behandelt de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Hij gaat in het bijzonder in op een belangrijke doelstelling van het kabinetsbeleid: de verhoging van de arbeidsparticipatie. Hij onderschrijft de opvatting dat deze verhoging noodzakelijk is vanwege de vergrijzing, de krapte op de arbeidsmarkt en de bevordering van de sociale cohesie. Deze doelstelling komt met de voorgestelde fiscale en andere maatregelen echter niet binnen bereik. Anders gezegd: het beleid is te ambitieus. Bovendien worden er maatregelen voorgesteld die een verhoging van de participatie zullen belemmeren: het verminderen van de herkeuringen van WAO-ers, het schrappen van de sollicitatieplicht voor alleenstaande moeders met jonge kinderen en het invoeren van inkomensafhankelijke regelingen die de armoedeval vergroten. Ook brengen sommige participatiebevorderende maatregelen (bijvoorbeeld de loonkostensubsidies) hoge kosten met zich mee die, omdat ze uit belastingen moeten worden betaald, een participatieremmend effect kunnen hebben.

In zijn bijdrage gaat *Hoffman* nader in op de voorgestelde arbeidsmarktmaatregelen. Hij constateert dat het budget daarvoor (circa 3 miljard euro) wel erg ruim is. Bij de bepaling van de omvang daarvan wordt geen rekening gehouden met de huidige gunstige economische situatie. De bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid hebben nauwelijks invloed op de effectiviteit van het arbeidsmarktbeleid. Dat komt mede omdat de middelen daarvoor vooral ter beschikking worden gesteld aan de gemeenten, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en aan de Centra voor Werk en Inkomen. Bovendien pakken de bewindslieden hun regisserende taak daarbij onvoldoende op. Zij doen tot nu toe ook niets met het vorig jaar verschenen evaluatieonderzoek van de Structuur Uitvoering Werk en Inkomen. De auteur acht een efficiëncyslag mogelijk door het inkomensdeel en het werkdeel van de Wet werk en bijstand samen te voegen, waarbij het werkdeel fors wordt ingekrompen.

In hun artikel over de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport uiten *Groot* en *Maassen van den Brink* hun twijfels over het op korte termijn beheersen van de uitgaven. Ingrijpende maatregelen (maatstafconcurrentie in de ziekenhuiszorg, de verhoging van de inkomensafhankelijke bijdragen en de vermogenstoetsen in de AWBZ) worden pas in 2009 ingevoerd en hun effect zal onvoldoende zijn. Dit geldt ook voor efficiencykortingen voor de ziekenhuizen en de AWBZ-instellingen.

Een laatste actueel punt van zorg in het beleid wordt behandeld door *Priemus*: de inschakeling van de woningcorporaties bij het woningbouwprogramma en de transformatie van veertig probleemwijken tot prachtwijken. Zal het lukken om de publieke inbedding van de woningcorporaties als maatschappelijke ondernemingen te versterken? De auteur vindt het beleid kwetsbaar omdat, nu ook voor de corporaties een volledige vennootschapsplicht gaat gelden, het voor hen aantrekkelijk zal worden te kiezen voor de status van een vrije private instelling. Dat kan een afkalving van het corporatiebestel tot gevolg hebben en het einde betekenen van de ambitie van de bewindslieden van VROM om woningcorporaties de ruggengraat te laten zijn voor zowel bouwbeleid als stedelijke vernieuwing.

Leen Hoffman

* Eindredacteur